

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Začasno le enkrat na teden.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, poštni predal šte. 168.
Naslov za telegrame: »Naprejek«, Ljubljana.
Čekovni račun šte. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.
Oglasi:
Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

LJUDSKI GLAS

Letnik VII., šte. 3.
Četrtkovna
»Naprejek« številka
Izhaja kot tednik:

Glasiło
Kmecko-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Volitve v delavsko zbornico za Slovenijo od 2 do 7 februarja 1926

Kandidatna lista za splošno skupino.

To listo predlagata:

Kmecko delavska zveza v Ljubljani in Unija stavbinskih delavcev za Slovenijo v Celju.

Naslov liste: **Socialdemokratična lista.**

KANDIDATJE:

1. Miroslav Pevec, rudar, Velenje.
2. Alojz Leskošek, strokovni tajnik, Celje.
3. Jakob Štruc, rudar, Trbovlje.
4. Franc Blatnik II., rudar, Mežica.
5. Anton Thaler, kovinar, Jesenice.
6. Valentin Lebič, tesar, Celje.
7. Miha Varmočnik, livar, Štore.
8. Ivan Domšek, rudar, Hrastnik.
9. Janko Cvajnar, papirniški delavec, Medvode.
10. Franc Mlinar, lesni delavec, Vrhnika.
11. Iza Prijatelj, urednica »Naprejek«, Ljubljana.
12. Franc Pencelj, rudar, Trbovlje.
13. Avgust Dosedla, keramični strugar, Liboje.
14. Marija Hlačerjeva, delavka, Liboje.
15. Anton Znidar, kovinar, Jesenice.
16. Franc Čander, zidar gradbene sekcije, Celje.
17. Štefan Lah, pekovski pomočnik, Celje.
18. Ignac Šuler, rudar, Globoko.
19. Jakob Cokan, rudar, Zabukovca.
20. Zvonimir Bernot, urednik »Naprejek«, Ljubljana.
21. Lovrene Zlak, rudar, Trbovlje.
22. Andrej Martinšek, rudar, Velenje.
23. Franc Trebovec, rudar, Črna.
24. Franc Farčnik, delavec v Cinkarni, Celje.
25. Ludvik Kolenc, rudar, Trbovlje.
26. Blaž Gobec, cestar, Čatež.
27. Ivan Polak, rudar, Trbovlje.
28. Anton Goršek, zlatar, Celje.
29. Anton Stojan, samotni delavec, Štore.
30. Martin Komar, rudar, Mežica.
31. Jernej Bregant, kovinar, Dobrava.
32. Jožef Tovornik, rudar, Hrastnik.
33. Štefan Vaš, keramični strugar, Gotovlje.
34. Franjo Langot, knjigovodja, Vrhnika.
35. Josip Prijatelj, privatni nameščenec, Ljubljana.
36. Anton Keršič, rudar, Trbovlje.
37. Jože Rednak II., rudar, Velenje.
38. Ignac Snoj, rudar, Trbovlje.
39. Jakob Dolničar, usnjar, Ljubljana.
40. Ivan Vaš, samotni delavec, Štore.
41. Andrej Prešeren, kovač, Dobrava.
42. Franc Osojnik, rudar, Mežica.
43. Ivan Kraiger, rudar, Črna.
44. Ivan Grabner, rudar, Črna.
45. Franc Rebersak, keramični obratovodja, Liboje.
46. Jurij Liebnik, rudar, Mežica.
47. Jože Rednak I., rudar, Velenje.
48. Alojz Strže, rudar, Mežica.
49. Josip Florjančič, livar, Štore.
50. Anton Žagar, brusar, Javornik.

NAMESTNIKI:

1. Franc Rinaldo, rudniški kovač, Trbovlje.
2. Franc Rojnik, rudar, Hrastnik.
3. Franc Mrzelj, rudar, Trbovlje.
4. Marija Verčková, slikarica, Liboje.
5. Martin Noč, kovinar, Javornik.
6. Florjan Stanovnik, kovinar, Javornik.
7. Blaž Habjan, rudar, Trbovlje.
8. Jernej Koštomaj, okrajni cestar, Celje.
9. Jože Roblek, rudar, Mežica.
10. Janko Mravlje, papirniški delavec, Medvode.
11. Franc Znoj, rudar, Velenje.
12. Filip Srotič, rudar, Črna.
13. Jože Koželj, rudar, Velenje.
14. Martin Šumar, nadsukač, Liboje.
15. Ivan Sekavčnik, rudar, Črna.
16. Ivan Kos, sukač, Petrovče.
17. Justina Grumova, slikarica, Liboje.
18. Adolf Tamše, rudar, Velenje.
19. Jože Perovec, rudar, Mežica.
20. Franc Kos, zavijač, Liboje.
21. Karl Flis, rudar, Trbovlje.
22. Leopold Ozimic, elektrotehnik, Mežica.
23. Marija Kolarjeva, delavka, Petrovče.
24. Ivan Hudarin, rudar, Trbovlje.
25. Franc Vertičnik, rudar, Mežica.
26. Anton Levstek, rudar, Trbovlje.
27. Anton Marine, čistilec, Petrovče.
28. Frančiška Pečnakova, slikarica, Liboje.
29. Henrik Sprajcer, delavec, Štore.
30. Jakob Roter, nadslikar, Liboje.
31. Franc Judež, rudar, Trbovlje.
32. Jože Učakar, rudar, Trbovlje.
33. Jože Zelenšek, rudar, Trbovlje.
34. Peter Bace, rudar, Mežica.
35. Jožef Korošec, rudar, Trbovlje.
36. Jakob Ambrožič, zidar, Dobrava.
37. Jožef Pečar, ključavničar, Dobrava.
38. Ignac Kralj, pomožni delavec, Dobrava.
39. Ivan Krajnc, rudar, Trbovlje.
40. Kati Verdnikova, slikarica, Liboje.
41. Aleš Lagoja, pomožni delavec, Dobrava.
42. Malči Vipotnikova, slikarica, Liboje.
43. Karl Rataj, rudar, Trbovlje.
44. Franc Naraks, snažilec v Cinkarni, Celje.
45. Henrik Čelan, pekovski pomočnik, Celje.
46. Anton Rekelj, ključavničar, Dobrava.
47. Jakob Vodnjov, kovinar, Gorje.
48. Jakob Faigel, kočijaž, Liboje.
49. Ivo Marin, rudar, Trbovlje.
50. Elizabeta Kosova, slikarica, Liboje.

Socialna demokracija in Delavska zbornica

70.000 delavcev in delavk bo imelo priložnost začetkom februarja oddati svoj glasovalni listek. 70.000 delavcev in delavk bo volilo 50 delegatov in 50 namestnikov kot svoje zastopnike v »Delavsko zbornico«. Predno, so drug ali sodružica, oddaš kuverto z glasovalno poverilnico in volilnim listkom, dobro premisli, v kakšne roke boš izročil upravo nad milijoni, ki jih plačuješ prisilno za »Delavsko zbornico«, v kakšne roke boš izročil zastopstvo svojih delavskih interesov! Pet list, pet strank se poteguje za va-

še delavske glasove. Predno se odločiš, predno oddaš glas, premisli, kakšne interese zastopajo posamezne stranke, kakšen program predstavljajo posamezne liste. Program in delo teh peterih strank, ki se potegujejo za vaše glasove, premisli in preudari, pa bo odločitev lahka. Skoraj vse te stranke, razen naše, lažejo vam delavcem, da so te volitve nepolitične, da so strokovne. Samo če pogledate, kdo stoji za temi listami, pa boste takoj spoznali, da so vse politične.

Klerikalna lista:

Nosilec urednik »Slovenca« g. Terseglav, vložila jo je Jug. strokovna zveza, ki jo je ustanovil, ki jo podpira, ki zanjo agitira veletovarnar K. Pollak. To je lista SLS, ki drži ves aparat takozvanega kršč. socialnega delavstva v svojih rokah. Njeni člani so v upravnem svetu »Trboveljske premogokopne družbe«, katere kapital, delnice so v rokah klerikalnih francoskih kapitalistov.

Oni trdijo neresnico, da so interesi delavcev in kapitalistov skupni, oni so torej za solidarnost izkoriščevalcev in izkoriščanih, kar pa je vselej na

škodo delavstva. Svoj socialni čut so pokazali na t. Zaloški cesti t.

Delavci, ki so na tej listi, še sami ne vedo, da so vpreženi v kapitalistični voz. Kako bodo tedaj zastopali interese vsega delavstva?

Socialpatriotska lista:

Nosilec: agent Kristanove »Delavske politike«. Sedem let so zagovarjali zvezo s fašistovskimi demokratiji, s katerimi jih družijo verižniški kapital, »Vojna zveza«, in sedem let so se borili z vsemi neproletarskimi sredstvi, lažjo, intrigo, korupcijo proti zavednim proletarcem. S spretnim manevrom so odvzeli delavcem dve tiskarni, a za usluge, ki so jih napravili buržuaziji in reakciji, so dobili »Beljek«, delavske domove, tiskarne, so: glavni razbijači delavskih vrst.

Samostojno demokratska lista:

Nosilec urednik Juvan in urednik dr. Bohinjec. Zagovarja jo »Jutro«, ki zagovarja tudi orjunaše, ki zagovarja »Obznanje« proti delavcem, zakon o zaščiti države, ki je protidelavski. —

Dokler so bili slabi, se niso upali med delavstvo, zato so se zvezali s Kristanom in Korunom ter potem njih vodili delavce za nos. Z njimi so tudi zvezani »narodni« socialisti. Vse to pa so zastopniki verižniškega kapitala in pristaši kapitalističnega terorja. Za delavstvo imajo prekrasne obljube kakor vsi kapitalisti.

Pueljeva, ozir. Prepeluhova lista:

Nosilec inženir Debelak. Vložila jo je najnovejša »strokovna« organizacija Slovenska delavska zveza, ki jo je ustanovil bivši socialpatriot g. Prepeluh. Socialnega programa ta stranka, ki je v ozki zvezi v Radičem, še nima. Med delavstvom dosedaj ta stranka ni delala. Njeni zastopniki pa so odobrili »davek na ročno delo«, kar dokazuje, da zastopajo predvsem interese zemljiškega kapitala.

Oni, ki verujejo lepim besedam Radiča, bodo glasovali za to listo.

Naša lista pa je socialno-demokratska; nosilec liste je rudar Pevec. To listo je postavila na svojem kongresu v sporazumu z Unijo stavbinskih delavcev Kmečko-delavska zveza, ki deluje roko v roki z Jugoslovansko socialno demokratično stranko, ki s svojim programom zastopa interese internacionalnega delavskega razreda. Temelj našega programa je dejstvo, da so vsi glavni interesi vsega delavstva vsega sveta enaki: ona se bori za zmago socialne proletarske demokracije nad kapitalizmom. To zmago bo delavstvo, združeno internacionalno in organizirano v svojih delavskih strankah, doseglo le z razrednim bojem, ki je predvsem politični boj, boj za politično moč. Z volitvami v »Delavsko zbornico«, ki je zdaj samo organ ministrstva za socialno politiko in odvisna od njega, delavstvo ne more še doseči mnogo drugega, ko upravo in kontrolo nad nekaj milijoni delavskega denarja, ki ga plačujete za »Delavsko zbornico«.

Delavci, delavke! Vi boste pri teh volitvah odločili, kdo bo upravljal in vodil »Delavsko zbornico«. Dokler imate volilne kuverte, je vsa odločitev v vaših rokah. Odločiti se morate: ali za kapitaliste, skrite in javne — ali za socialne demokrate. Naša stran-

ka se že par let bori proti onim, ki so izdali naš prapor in odšli med kapitaliste. Kako se mora upravljati »Delavska zbornica« po načelih socialne demokracije? Predvsem »Delavska zbornica« ne sme biti birokratska (uradniška) institucija, kar so iz nje naredili dosedanja komisarij Uratnik in drugi socialpatrioti. Ona mora postati institucija delavskega razreda, to je, mora se boriti za interese celokupnega delavstva brez razlike. Vsak delavec, vsaka delavka, služkinja, vsak hlapec naj se zateče v »Delavsko zbornico«, ako čuti, da se mu godi krivica. Delavske krivice pa bodo razumeli samo oni, ki so sami delavci, a ne predobro plačani uradniki.

Da pa bi mogla »Delavska zbornica« res postati delavska, je neobhodno potrebno, da ima zaslonbo ne le pri volitvah, temveč vedno. Zato je Vaša dolžnost ne samo, da glasujete za našo listo, temveč da se tudi organizirate v socialno demokracijo, da čitate delavski »Naprejek«, se izobražujete in se na ta način organizirani borite proti kapitalizmu in vsem njegovim agentom.

Zavedni delavci, ki spoznajo, da je njihov interes razredni boj ne samo v besedah, temveč tudi v dejanju, bodo torej glasovali za socialdemokratsko listo, katere nosilec je Miroslav Pevec, rudar.

Kako boš volil?

Pazite, da delavstva ne bodo kapitalistične stranke potom podjetnikov, mojstrov in drugih opeharile za glasove! Delavska zbornica mora biti delavska! Zahtevajte glasovnice pri obratnem zaupniku, iz malih obratov pa, kjer ni 20 delavcev, morate iti po njo v pristojno poslovalnico za delavsko zavarovanje (bolniško blagajno ali zavarovalno skladnico). Vsak mora iti sam osebno in naj vzame s seboj delavsko knjižico in delodajalčevo potrdilo. Kdor je več nego 5 km oddaljen od svoje poslovalnice, bo prejel glasovnico po pošti. Glasovnice se že razpošiljajo. Kdor je ne dobi do 20. t. m., naj jo reklamira pri krajevnem volilnem odboru (pri poslovalnici).

Glasovnico dobro shrani! Ne oddaj je nikomur, zlasti pa ne tistim, ki jih bodo delili. Če ti bo kdo izmed teh rekel za glasovnico, si ga dobro zapomni in naznani organizaciji. Volitve so tajne in nikogar nič ne briga, koga boš volil, zlasti pa ne sme to brigati podjetnika in njegove uradnike, razne organe delavskega zavarovanja in od teh nastavljenih socialpatriotske zaupnike.

Ko boš sam, deni v volilno kuverto legitimacijo (uradno glasovnico) in pa tisti volilni listek, ki si si ga sam izbral. Vsaka stranka bo izdala take glasovnice, glej, da jih boš imel vseh pet, potem pa izberi pravo, da ti pozneje ne bo žal, pazi pa, da ne deniš v kuverto dveh, ker bi bil v tem slučaju tvoj glas neveljaven!

Poravnajte naročnino!

„Pod lipa“ in še marsikaj

(Da se ne pozabi.)

Cesar se Jožek ni učil, tega »seve« tudi Joža ne more znati. Zato se mu je, potujočemu z Dunaja v Trst, pripetil malér, da je, stopivši iz vagona, pač mislil na »punklje« in jih vzel s seboj, na otroka je pa pozabil in ga pustil v vagonu, spečega na stelaži. Pa nikar se smejeti, kaj takega se vsakemu še v politiki lahko primeri, kaj še v navadnem življenju!

Na tem primeru se vidi, da je bil Kopač v mladosti slab učenček patra Hrovata, da je pa zato pozneje postal tem vernejši učenec Tone Kristana. Tudi ta je pobasal, ko je odhajal na Belje, »punklje« in jih vzel s seboj — otroke svoje »seve« kakor: »Slogoc«, »Nakupovalnoc«, »Konsum« itd. je pa pustil doma na stelaži. Vrnivši se z Belja je igro ponovil od drugega konca.

Nacetu Mihevcu se pozna, da je hodil v »ta enajsto šolo« pod vrhniškim mostom. Zato je v pripovedovanju bolj slovničen, živahen, pa »seve« tudi neroden, kakor je zmirom bil. Ne krega se sicer kakor šolsko nabraženi Kopač, da silijo v delavsko gibanje neinteligentni elementi, ki še prostega stavka ne znajo prav konstruirati, pač pa pove strmečemu svetu, da mu je na vrhu Ljubelja

Razno

r Za slovenski proletarijat so prišli zlati časi! »Slovenec« je vsak dan skoro do polovice napolnjen s skrbjo za usodo našega proletariata, v »Jutruc« se je oglašil celo že sam dr. Žerjav in je povedal, da ga zaboli, če vidi stradalno uboštvo, in še »delavski« dnevnik smo dobili, da bo branil delavski denar v nedelavskih žepih. Mi slimo pa, da je vsaj polovica delavcev na Slovenskem že tako »pokvarjena«, da je vsa ta nenavadna vabeča muzika nič več ne more ganiti, ker že ve, da bo trajalo to le še kratek čas. Bodo volitve v Delavsko zbornico minule, minulo bo vse. Zakaj pa gre gospodi pri volitvah v Del. zbornico? V rokah imajo že eksploatacijo bolniških blagajn, različnih zadrug, strokovnih organizacij itd., za Delavsko zbornico pa plačujejo naši delavci tudi par milijonov Din na leto: če dobe torej še te v roke, ki za delavce za enkrat niso še tak oizgubljeni kakor v drugih prej naštetih institucijah, bodo imeli vse. Če bi pa dobili upravo nad denarjem, ki se zbira v Del. zbornico, zavedni delavci, bi se začelo pa lahko drugače sukati, kajti kadar bo Del. zbornica res izpolnjevala svoje dolžnosti, bo opozarjala proletarijat na nevarnosti, ki mu grozijo in mu bo kazala pota, kako naj se jih brani. Zato volitve v Del. zbornico ne omalovajžujte, bodite agilni agitatorji za našo delavsko listo, da bomo imeli v Del. zbornici tudi naše ljudi, ki bodo delavstvu lahko javno odkrito povedali, kako se z delavskim denarjem gospodari in da na tak način, preprečimo zlorabe, ki se preprečiti dajo!

r Volitve v »Delavsko zbornico« so tehničnega značaja, pravijo demokrati v svoji okrožnici delodajalcem, ki jo objavljamo v današnji številki. Eden izmed prvih funkcionarjev sedanje »Delavske zbornice« pa je nekeje dejal, da ne more zmagati nihče, kdor nima aparata v rokah. Zato je bil sveto prepričan, da bo dobila njegova lista najmanj 20.000 glasov. Obe izjavi dokazujeta popolnoma točno, da prava, resnična delavska volja ne bo prišla do veljave. Kdor bo izvalil od delavcev največ glasovnic, bodisi z goljufijo ali terorjem, tisti bo pač »zmagal«. Zato opozarjamo vse delavce-volilce: nikomur drugemu ne dajte glasovnic kakor našim zaupnikom, ozir. našim odbornikom! Naši ljudje morajo uporabiti vse sile, da bodo preprečili vse poskuse goljufije in terorja!

r Delavsko zbornico — delavcem! Tako smo prvi mi napisali v »Naprejek«. To parolo je prevzela tudi »Delavska politika«, ki dela veter za kristanovsko listo združenih strokovnih organizacij. Kandidatne liste menda še ni objavila, pravijo pa, da je njen nosilec »delavec« Fr. Svetek in da je na listi zelo mnogo podobnih »delavcev«. Našo parolo naj »Del. politika« kar širi — je prava!

r V prvi kuriji nameščencev ne bo volitev! Gg. so sklenili kompromis, po katerem so dobili demokrati 5 mest, socialpatrioti 2 in klerikalci 3 mesta za skupino nameščencev v Del. zbornici.

o Božiču v največjem snegu in mrazu zgorela marela. Pa ne zadnjič omenjena, ampak njegova, Nacetova marela. Zato mu pač ni bilo treba hoditi na Ljubelj, zažgal bi jo bil lahko doma na Vrhniki. Je bil pač že takrat tak, kakor je zmirom.

In tako dalje se vleče vsa podliparska historija delavskega gibanja na Slovenskem. Samoljubje teh »starih« sega res zelo daleč. Pa če bi bilo vse res, kar se servira »Pod lipa«! S slike na naslovni strani ni razvidno, če stoji ta lipa na samem ali v bližini kakega doma. Najbrže v bližini doma iz tistih časov, ko še ni bilo kmetijskih šol in je bila higijena v in okoli kmetijskega doma še neznan pojem. To se da sklepati iz ostrega vonja po komposu in žveplenem vodik, ki kazdi sveži duh lipovega cvetja. Bo treba izkopati jamo, postaviti in ograditi hlev, da bo zrak čist ter bivanje okoli tega doma in pod lipo prijetno.

Nekaj spomenikov torej že imamo. So sicer samo iz lipovine — lipovi bogovi pravimo takim. Eden drži glavo na to, drugi na drugo stran; ta ima v roki gosje pero, oni marelo, tretji mošnjiček itd. Pa nič ne de, boljše nekaj kakor nič. Našim potomcem je prihranjen velik del; hvaležni bodo sedanjosti, ki jim je prihranila stroške za povečalno stekla in gradbeni material. To je gospodarstvo! Kot dalekoviden mož je Kristan tudi na to mislil. Samo če sedaj prihranjeni stroški ne bodo pozneje potrebni za njegov spomenik, ki mora biti največji in najlepši. Iz bron in kamna. Nekaj gradiva zanj, par opek in nekoliko cementa, bo že v prihodnjih številkah »Naprejek«. Sodrugi, ki to lahko storijo, naj takoj naročijo več izvodov. Opeka in cement bosta kakor nalašč za volitve v Delavsko zbornico.

r Kdo plača v Jugoslaviji največ davkov? Za časa protestne akcije proti davku na ročno delo smo v »Naprejek« jasno razložili, da so največji davkoplačevalci pri nas delavci (ročni in duševni) in mali kmetje, kajti ti plačajo skoraj vse indirektno davke. Pred par dnevi je priznal g. Pucelj v Nar. dnevniku, da plačujemo v Jugoslaviji direktnih drž. davkov komaj 12 odstotkov, indirektnih torej 88 odstotkov. Ker znaša državni proračun nekaj čez 12 milijard Din, se to pravi: 11 milijard državnih izdatkov plačajo indirektni davki, ali: razen ročnih in duševnih delavcev ter malih kmetov skoraj nihče v državi davkov ne plačuje! Naj bi te številke osvežile zanimanje in boj za staro socialistično zahtevo: odpravo vseh indirektnih davkov in uvedbo direktnega progresivnega davka.

r Spremembe pri OUZD v Ljubljani. Slišali smo, da se pripravljajo za kulisami neke osebne izpremembe pri OUZD. Po teh vesteh bi moral priti za ravnatelja dr. Arselin od Središnjega urada v Zagrebu, sedanjí ravnatelj dr. Bohinjec bi pa prevzel vodstvo centrale bratovskih skladnic, ki bi jo bilo treba šele ustanoviti. — Druga vest pa trdi, da bo dr. Bohinjec ostal na svojem dosedanjem mestu, novo mesto pri rudarskem zavarovanju bo dobil pa dr. Arselin. Na mesto voditelja oddelka za podpiranje bolnikov in ponesrečenecv g. Josipa Boleta, ki baje nima zadostne šolske izobrazbe, bi moral priti uradnik g. J. Sedej, voditelja računskega oddelka gosp. Andresa bi nadomestil pa neki uradnik iz Zagreba. Na različna izpraznjena mesta bi prišle baje sorodnice višjih uradnikov, ki menda — kakor pravijo — že več mesecev brezplačno prakticirajo, da bodo imele potem prednost pred drugimi prosilci in prosilkami. To smo slišali. — Izpraznjena mesta bi morala biti po vseh pravilih pravilno zapisana, če je pa res, da je že kar naprej določeno, kdo bo službo dobil, potem so razpisi seveda le pesek v oči!

r Da smo razbijači strokovne enotnosti, to nam je začel sedaj pripovedovati še »Del. km. list«. Ne bi reagirali na take neumne očitke, če ne bi človeka mikalo obuditi spomine, torej zgodovino, ki je najboljša učiteljica. Kdo pa je sploh razbil strokovno enotnost? Ali ne ravno puščisti, katerih je danes še nekaj pri »Del. km. listu«? Pisali ste sami, da je zedinjenje Štuklja, Makuca in Sedeja kapitulacija pred socialpatrioti, vendar pa to zedinjenje ozir. kapitulacijo priznate in priganjate svoje somišljenike, naj vsi kapitulirajo, ko jih pozivate, naj vstopijo v »zedinjene« organizacije. Pisali ste tudi že, da ni prav, ker naše organizacije niso dobile vabila, da sodelujejo pri delu za zedinjenje. Vendar ne boste pričakovali, da bodo same prosile za dovoljenje, da smejo kapitulirati pred socialpatrioti tako kakor ste vi! Usluge, da bi kazali na nas v svoje opravičilo, češ, tudi socialni demokrati so kapitulirali, vam ne moremo narediti. Pač pa bomo vedno kakor doslej pisali in agitirali za pravo edinstvo razredno zavednega proletariata na socialistič-

nih temeljih, svoje organizacije pa krepili, da ostanejo proletariatu vsaj čvrsti kadri, kadar bo vaše »zedinjene« šlo na kosce. Prvi pojavi neizbežnega novega razkola se namreč že kažejo. Ne more biti trajno edinstvo tam, kjer nikomur ne gre za enotnost radi zavednosti in razrednega boja, temveč za to, kdo bo svojega partnerja najprej ogoljufal.

r Kristan in »Delavska politika«. G. Kristan je poslal menda vsem slovenskim listom izjavo, da ni v nobeni zvezi z »Delavsko politiko«. Kdor je to čital ali slišal in pozna vsaj malo razmere na Slovenskem, se je moral nasmehniti. V zadnjem »Del.-km. listu« pa piše Fr. Peterkovič, da je Kristan ne samo idejni in finančni oče »Delavske politike«, temveč tudi njen dejanski glavni urednik. To so sicer lahko vedeli vsi, dokazi so bili potrebni kvečjemu najbolj zaverovanim backom. — Kaj pa si misli n. pr. Peterkovič in drugi tovariši pri DKL, če se spomni na volitve v »Delavsko zbornico«, ko bo moral glasovati za listo, katere pokrovitelj je končno tudi Kristan in ki jo zagovarja in dela propagando zanjo Kristanova »Delavska politika«?

r Dva važna sklepa nemških in francoskih socialistov. Tako francoski kakor nemški socialisti so dobili vabila, da vstopijo v vlado. Povsod so vstop odklonili, vendar pa na Francoskem ne več s tako veliko večino kakor lansko poletje. Maščuje se nad njimi pomanjkanje socialističnega tiska! 102 poslanca imajo v parlamentu, a nobenega svojega dnevnika! Zato tam socialpatriotizem lahko narašča, ker nimajo dobrega tiska, ki bi ga pobijal. Na Nemškem pa tudi niso odklonili ministerializma toliko iz programatičnih in načelnih vzrokov kakor iz strahu pred komunisti. Delavstvo torej ne mara ministerializma, ker ve, da mu le škoduje.

r Popis javnih nameščencev. Gospoda, ki bo za g. velikega župana popisoval nameščence OUZD, priporočamo, naj postavi poleg zahtevanih rubrik še eno posebno, imenovano »Profession«. S tem se bo nekemu visokemu gospodu zelo prikupil, njegovemu adjutantu pa tudi. Delo bo olajšano, če pojde v neko tajništvo, kjer imajo že od prevedbe in še od prej vse potrebne podatke. Manjka pa tudi tam sledeči opis: k. k. Polizeioffizier, sehr stramm, vielfach ausgezeichnet, elterlicherseits zwar Slowene, jedoch deutsch, gut deutsch gesinnt. Trinkfest, arbeitsam und vielseitig: wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang — itd. Nadaljevanje, kadar bo potrebno.

Višja cena »Pekatet« je le navidezna. Ako izračunamo redilnost, se prepričamo, da so cenejše kot vodeno blago. Dobe se v pol kg zavojih.

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grütnier - Adler - Phonix.

Istotam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika. Pouk o vezanju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Ne vel ko! Na malo!

Čitajočemu pripovedke in basni »Pod lipa«, ki naj bi bile avtobiografije naših »za-sluznih« mož, hkrati pa prispevek k naši socialno politični zgodovini, mi je nehote ušlo: o j ti ljuba preproščina, kako si naivna! Jasnovidim pred seboj, kako je bilo od začetka. Kristan je pristopil in se nasmehnili: »Veš kaj, Miha, star si že, nenadoma te bo zmanjkalo, dobi si izkusil dobrega in slabega, daj, napiši kakšno reč, jaz ti jo bom pa objavil. Ljudje bodo radi čitali, oteb boš pozabnosti.« Zapeljivo vabilo je g. Melhiorja premotilo. Lisjak je ukanil lisjaka.

Kaj je Kristanu za Melhiorja, kaj za Naceta ali Jožeta! Za imena mu je, za firmo, ki vleče, čeprav le pri nevednih. Sedanjí lastnik znane gostilne »Pri fajmostru« je dal menda prejšnjemu lastniku 25.000 Din, da sme ostati staro ime še naprej. To so trgovski običaji, Tone jih pozna in se jih drži. Čobalova firma

je stara, obeta, da bo vlekla, vendar, plačal ni menda Tone nič zanjo.

Spekulacija ni bila slaba, Kristan pozna svoje ljudi! Kako lepo se čita in sliši: Urejuje Tone Kristan, pišejo Melhior Čobal, Nace Mihevc, Rudolf Golouh itd. Saperlot! To bo vleklo. Prvi trgovski dobiček bo, da Čobal, Mihevc, Golouh i. dr. ne bodo mogli več zabavljati na Kristana. To bo dvignilo ugled.

Ali je bilo smeha tam na Prulah poleg tistih znamenitih Tavčarjevih »lesenih agitatorjev«, ko je Kopač »Pod lipa« svoje punklje odvezal, pa so se sami otrobi ven vsuli. Naj bo, darovanemu konju se ne gleda na nobe, ljudje pa le radi čitajo.

Taka je zgodovina postanka in razvitka Kristanove lipe. Po preminogih začetnih težavah je šlo kakor z lojem namazano, nekako tako, kakor v sv. pismu: Abraham je rodil Jakoba, Jakob Izaka itd. Nazadnje pridemo do kraljevskega Davida, ki je kot pritlikavec s fračo prevrnil velikana Goljata. Zgodovinarji se o njem ne izražajo preveč laskavo. Pravijo, da je bil dober pesnik in pevec, da je pa tudi rad pil, plesal in ženske ljubil. A bil je kraljevskega rodu, pri takih pa še sv. pismo eno oko zatise. Če zamižijo take bukve na eno oko, zakaj bi pa podliparji ne zamižali na obe oči, kadar se oglašajo Tone Kristan, ki je iz dinastije voditeljev.

(Dalje prihodnjič.)

Volitve v Delavsko zbornico.

Kake volitve pripravlja Žerjavova nedemokratska stranka, priča sledeča okrožnica, ki jo je razposlalo tajništvo omenjene stranke svojim somišljenikom v Ljubljani in na deželi.

Okrožnica se glasi:

Ljubljana, dne 9. januarja 1926.

Velečeni gospod!

Kot važnega in vplivnega čimtelja v obrtniških organizacijah Vas prosimo, da se zelo resno zanimate za volitve v Delavsko zbornico. Te volitve so zelo velike važnosti ne samo za naše delavstvo, ampak tudi za naše obrtništvo. Interes našega obrtništva je, da je ta važna delavska institucija v rokah narodno in socialno zavednega ter naprednega delavstva. Trudijo pa se zlasti klerikalci, da bi Delavsko zbornico dobili v svoje roke, da bi s tem okrepili svojo politično moč. — Po volilnem redu so volitve v Delavsko zbornico bolj tehničnega značaja, ker se glasuje pisмено in ni treba glasovati osebno, ampak je to mogoče storiti tudi po tretjih osebah t. j. po zaupnikih. Volilni upravičenci v Ljubljani in na sedežih bolniških blagajni morajo glasovnice sami dvigniti v volilnih pisarnah. Dajte svojemu osebu med delavnim časom v to svrhu prosto za pol ure, da dvigne glasovnico in se z njo vrne v delavnico v dokaz, da prostega časa ni uporabil v druge svrhe. Takoj naj Vaši delavci ali uslužbenci v kuverti vložijo glasovalni listek, na katerem je napisano (ali natiskano): Glasujem za Narodno delavsko listo, katere nosilec je Rudolf Juran, kuverti zalepijo in se na zadnjo stran podpišejo. Tako opremljene kuverte naj izroče Vam, da jih pri Vas dvigne zaupnik Vaše (!) liste. Kuvert naj ne oddajo klerikalnim ali socialistično-komunističnim zaupnikom. Takoj, ko volilni upravičenci sprejme kuvert, naj takoj vse izpolni in naj jo takoj, predno zapusti delavni prostor izroči.

Podrobna navodila so bila izdana našim organizacijam in bodo objavljena v našem časopisu.

Prosim Vas, da v tej smeri vplivate tudi med Vašimi stanovskimi prijatelji.

Upamo, da bodele s svojim vplivom znatno pripomogli k častni zmagi našega narodnega in naprednega delavstva.

Za trud se Vam iskreno zahvaljujemo.

Podpis se čita kakor: dr. Rapé.

Oblastna organizacija demokratske stranke. Tajništvo — Ljubljana.

Iz okrožnice same je razvidno, da hoče »Jutrova« stranka izvesti volitve s terorjem in vplivati na delavstvo, da takoj po prejemu glasovnic v pisarni, delavnici itd. vložijo v kuverti glasovalni listek za listo Žerjavovih kapitalistov in narodnih socialistov in tako opremljeno kuvert naj delavec podpiše ter odda delodajalcu ali njegovim podrepanikom še predno zapusti delavni prostor. Narodni socialisti, ki so skupno listo naredili z demokratsko stranko, soglašajo z njo in odbravajo tak način fašistovskih volitev. Mi pa pravimo: Nobeden izmed zavednih delavcev in delavk ne bo vložil v kuverti drugih glasovalnih listkov, razen tistih, ki jih bo izdala naša stranka, ti listki se bodo glasili: »Glasujem za socialdemokratsko listo, katere nosilec je Miroslav Pevec.«

Vsako protizakonitost, ki bi jo naredili delodajalci, njih nastavljenici ali pa kontrolorji OUZD, ki bodo dostavljali glasovnice po deželi, naznajte nemudoma z navedbo priči, dneva in ure ter drugimi okolnostmi takoj tajništvu stranke JSDS. Ljubljana, poštni predal 168. Poskrbeti moramo, da bodo volitve kljub neverjetno reakcionarnemu volilnemu redu vendar vsaj toliko svobodne, kolikor je pač mogoče. Vse tiste, ki bodo izvršili kako nezakonitost, pa moramo spraviti v zapor.

Odkod Slogin konkurz?

(Odkod denar za »Delavsko politiko«?)

Anton Kristan, predsednik Zadrugne banke v Ljubljani, vodi politiko, ki ni politika, ampak demagogija. Ne skrbi za pravično ureditev države in državljanskih medsebojnih razmer, ki so predpogoj blagostanja države celote in državljanov kot delov te celote, ampak skrbi za svoj osebni blagor, oziroma spravlja kapital zato skupaj, da ga bo izročil delavstvu, kadar bo spoznal, da je to delavstvo že zrelo...

Med slovenskimi volilci je zgubil simpatijo, ker so ga spoznali za demagoga. Vendar pa se še nadalje udeležuje v politiki, čeprav ni član nobene stranke, ampak vodi svojo demagogijo iz banke in iz raznih zadrug.

Ker ni član nobene stranke, tudi nima političnega lista. Doslej je svojo politično demagogijo natiskoval v združnih glasilih in publikacijah, od Novega leta pa v novoustanovljenem

dnevniku »Delavska politika«. Ta list je ustanovil s pomočjo svojih pomagačev na ta način, da je pozval v življenje neki javnosti neznani delavski svet, obstoječ iz zastopnikov raznih nepolitičnih organizacij (»Svoboda«, Strokovna komisija za Slovenijo in Zveza gospodarskih zadrug ozir. njena največja zadruga Konsumno društvo za Slovenijo.) Razen teh nepolitičnih društev je v tem svetu zastopana tudi dr. Korunova skupina, ki izdaja »Socialista« in nosi naslov SSJ.

Toda ta javnosti neznani delavski svet ne izdaja »Delavske politike«, to velja le za nevedneže, ki se dajo zapeljevati od takih lepih naslovov, za katerimi ne stoji nobena pravno organizirana družba. Na listu je podpisan konsorcij, o katerem javnost še manj ve, za ta konsorcij pa podpisuje Josip Pastorek, ki ga pozna javnost, da je bil še pred kratkim član načelstva naše stranke, ki se je tudi imenovala (od Novega leta se imenuje JSDS, Jugosl. soc. demokratska stranka) SSJ, ki pa je javno organizirana in je tudi sodišče ugotovilo, da ji zato ni odrekati pravne osebnosti.

Član načelstva te stranke je bil Pastorek in znano je tudi, da je bil nosilec kandidatne liste te stranke pri volitvah v narodno skupščino (za ljubljansko okrožje). Dasi je zdaj izven te stranke in njen nasprotnik, vendar ga Kristanovi pristaši kažejo delavstvu kot zastopnika te stranke, hoteč strankino dobro ime zlorabiti za Kristanovo »Delavsko politiko«, češ, ne le bivši komunisti, ampak tudi naprejevalci so se združili v »delavski svet«, ki izdaja ta list in ki s tem pripravlja tla za bodočo novo, veliko, združeno delavsko stranko, kakršne si delavci želijo.

V konsorciju »Delavske politike« so: Anton Kristan za gospodarske organizacije (zadrug); Filip Urtnik za strokovne organizacije (Strok. komisija); Rudolf Golouh za kulturne organizacije (»Svoboda«); Dr. Mil. Korun za politične organizacije (SSJ).

Ti gospodje vedo, da z novim listom ne bodo ničesar dosegli, dokler eksistira »Naprej«. Zato so ga hoteli uničiti, pozneje pa so si hoteli prilastiti njegovo ime in aparat, končno pa vsaj njegov aparat. V ta namen so se poslužili intrig v »Slogi«. Ustno, pisмено in zlasti potom tiska so podkopavali »Slogi« kredit, večinoma anonimno za hrbtno odgovornih urednikov, potem so pa gnali to zadrugo v nepotreben konkurz — vsak dinar njenih pasivnih položajev je najmanj trikrat pokrit, čeprav ne s takoj razpoložljivo gotovino.

S tem konkurzom so hoteli dobiti oblast nad »Sloginimi« knjigami, v katerih se zrcali njih nekdanje gospodarstvo, hoteli so pa dobiti v roke tudi »Naprej«, češ, »Naprej« je edino imetje, iz katerega bi Slogini upniki lahko dobili svoje kritje (dr. Korun na zboru upnikov 7. decembra 1925). Tozadevna ovadba državnemu pravdnistvu je ostala brezuspešna. »Naprej« je izhajal še dalje. Zdaj pa so predlagali sodišču, da naj bi izdajanje »Napreja« ustavilo oziroma njim izročilo. S tem so gospodje prav jasno in nedvoumno pokazali, za kaj jim gre. Tudi Anton Kristan je že prej povedal, da bo po Novem letu upniški odbor »Sloge« ustavil »Naprej«. Ta odbor tvorijo 3 gospodje od »Delavske politike«: Kristan, Pastorek in dr. Korun.

To se vidi tudi iz priglasenih upnikov. Priglasili so se namreč taki, ki niso nikdar imeli nobene zveze s »Slogi«, s stranko pa le toliko, da jih je pozivala, naj jo tožijo, če mislijo, da imajo od nje kaj terjati. Iz tega je popolnoma jasno, da se z objektivno zadostnim jamstvom g. Warletza (bivši član nadzorstva »Sloge«) le zato ni hotel zadovoljiti in da od njega postavljenega roka (do 20. novembra) zato nismo zvedeli, da bi bil konkurz na vsak način odprt, in da bi v konkurzu potem delali svoje politične eksperimente. Pri tem so seveda računali na zbežnost »Sloginih« članov in so to zbežnost v svojih listih skrbno pripravljali in »Delavska politika« jo še zdaj pripravlja, čeprav že ve, da je vse zastoj plašiti ljudi, ki vedo, da stojijo na solidnih tleh. Med konkurzom se je članstvo »Sloge« še pomno-

žilo — ali je treba povedati še kaj drugega? Ker pa hočejo Slogini upniki iz političnih razlogov Slogino smrt in so le zato postali njen upniški odbor, zato se načelstvu »Sloge« ni zdelo pametno vtikati denar v začasno umrtevno konkurzno maso, ampak je z uspehom predlagalo ustanovitev nove zadruge, ki naj izplača Slogine resnične upnike, da bodo gospodje politični demagogi ostali s svojimi demagoškimi terjatvami sami in da bodo tako vsemu svetu jasno dokazali, zakaj so gnali »Slogi« v konkurz.

Vse to izhaja iz pravno neobstoječe SSJ. Načelnik te stranke je sicer dr. Korun, moralno odgovornost za »Socialista« je pa pred okrožnim sodiščem v Novem mestu odklonil. Kdo so še razen njega drugi člani SSJ, ni znano javnosti. Pač pa je znano, da je ta stranka zatočišče vseh, ki se izdajajo za socialiste, pa jim postane v posrejeni socialistični družbi prevroče. Nekateri so tam samo zato, ker radi svoje preteklosti ne morejo biti drugeje, nekateri pa le zato, ker so sokrivi radi molčanja takrat, ko je bilo treba govoriti. Organizirani pa niso, vsaj javno ne, tako da ni znano, kdo nosi odgovornost za demagogijo te stranke.

Začetkom se zdi, da so bili odkritosrečno proti Kristanu. Končno so pa morali podleči vplivu njegovega kapitala (bodisi osebnega, bodisi potom raznih zvez zastopnega). Danes so popolnoma na njegovi strani. »Delavski politiki« na ljubo bo izhajal »Socialist« zdaj samo enkrat na mesec... Se pred dvema letoma so pa razpošiljali okrožnice, da Kristan ne sme priti nazaj v vodstvo Konsumnega društva za Slovenijo, češ, potem bo gospodarska podjetja likvidiral v svoj prid. Očitati so mu tam Zalerjevo afero, afero z Blasnikovo tiskarno, dvomilijonsko izgubo, ki jo je podtaknil »Nakupovalni zadrugi«, dasi bi bil event. dobiček ne prišel tej zadrugi v prid. Tak mož, da ne sme priti v vodstvo Konsumnega društva za Slovenijo, ker bi postal tako likvidator »Nakupovalne zadruge«, ker bi kot tak njeno tožbo proti sebi gotovo ustavil. Tako so pisali, potem so se pa z njim pobotali in javnost še dandanes ne ve, iz čigavega žepa je bila plačana tista izguba.

Zadrug se dolžne javno polagati svoje račune. Kaj pomaga to, če se pa ti računi lahko tako vodijo, da se nikdar ne da ugotoviti pravo bistvo. Za »Delavsko politiko« je pripravljen ba je milijon, in dale so ga delavske organizacije, kakor trdi »Socialist« z dne 31. decembra 1925 »nobena posamezna oseba ni dala niti facka«. Ali ni mogoče izvedeti, katere delavske organizacije so ta denar dale? Anton Kristan je izrečno trdil, da Konsumno društvo za Slovenijo ni dalo, ampak da so dale druge gospodarske organizacije. Ali je mogoče pred javnostjo skrivati, katere gospodarske organizacije da so to? Katere imajo tolikšne tajne prebitke, da to lahko prenesajo?

Socialdemokrati zahtevamo javne račune in vsi delavci čutijo, da brez tega ne morejo zmagati. Malo jih pa je, ki so toliko zavedni, da to zahtevo tudi javno izražajo in da se po njej ravnaajo. »Sloga« je prva zadruga, ki s podporo teh malo delavcev zmagovalo napreduje še celo v konkurzu. Razen Warletza, Rumpreta in Spl. kreditnega društva se ni nobeden priglasil s svojo upravičeno zahtevo, ti pa imajo svoje terjatve tako sigurno zajamčene, da se vsak čudi, kako da je moglo priti do konkurza. Drugi ima v rokah klavir, tretji delnice Ljudske tiskarne, prvega je pa s. Pencelj zastavil svojo hišo, trboveljski sodrugi pa so zopet njemu jamčili. Razen tega ima »Sloga« še tudi drugega imetja za več nego znaša dolg, in končno še zadnjič zbrane deleže nove zadruge, ki tvorijo jamstvo za 82.200 Din. Vsega dolga je pa le 63.000 Din, in za to vsoto smo dali upnikom izkaz dolžnikov, da pri njih lahko takoj izterjajo.

Da bi le bila vsaka zadruga tako trdna, kakor je »Sloga«!

Prispevajte za tiskovni sklad!

Iz stranke.

s Mežica. V nedeljo 24. januarja bo na Poleni javen shod naše stranke. Referent: sođr. Leskošek. Dnevni red: 1. Protest radi mezd; 2. protest proti postopanju rudnika; 3. Delavska zbornica; 4. razno. — Mežiški rudarji, bodite pozorni na mahinacije rudniškega vodstva; več na shodu in v brošuri!

s Celje. Člansko zborovanje obeh krajevnih organizacij JSDS bo v nedeljo, 17. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v hotelu pri »Kroni«. Dnevni red: poročilo delegatov na strankinem kongresu, priprave za občni zbor, razno. Pridite vsi! — Odbor.

s Trbovlje. Krajevna politična organizacija JSDS in KDZ v Trbovljah vabita vse člane na člansko zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo 17. januarja 1926 ob 16. uri v prostorih g. Forte. Udeležba dolžnost. — Odbor.

s Pregleda organizacij strankino tajništvo zaradi preobilice drugega dela ta teden ni moglo pravočasno izgotoviti. To v opravičilo. Izide prihodnjič!

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 9. I. 1926	Din	5860.95
Luka Kopmajer, Mežica	Din	2.—
Rudolf Praper, Mežica	Din	1.50
Zoper goljufije	Din	10.—
Kategorija C in dnevničarij, uboga para, ki se mora podpisovati	Din	55.—
K. Kisovec, Ljubljana	Din	20.—
K. K. neizrabljene potnine	Din	54.50
Jakob Cokan, Zabukovca	Din	6.—
KDZ v Gorjah	Din	5.50
Ferdinand Uranič, Sv. Jurij ob južni železnici	Din	2.50
Alojz Gnezda, Ljubljana	Din	12.—
Skupaj	Din	6029.95

(Tiskovni sklad ostane za vselej last skupnosti, vloge v garancijskem skladu se ne morejo dvigniti, dokler ne bo skupnost imela dovolj gotovine, brezobrestne hranilne vloge se pa lahko odpovedo na tri mesece.)

ZAVAROVANCI.

Iz Mežice: v smislu objave v Socialističnem koledarju za leto 1926, str. 59: 1. Martin Umek (89) železničar, Globoko, N. Sl. sekc. — 2000 Din. 2. Karl Potočnik, (—) rudar, Lg. Sl. sekc. — 1500 Din. 3. Rudolf Stopar, (—) gostilničar N. — 1000 Din. 4. Jože Roblek, (92) rudn. vrtnar, Lg. Sl. 750 Din. 5. Gregor Škorjanc, (86) rudniški paznik N. 1000 Din. 6. Avgust Kert, (904) rudar 250 Din. 7. Miha Lorberg, (900) rudar 250 Din. 8. Simon Jopp, (79) rudar N. sekc. — 1750 Din. 9. Mirko Veselko, (908) rudar, N. 1000 Din. 10. Jože Perovec, (89) rudn. kovač, N. Sl. sekc. 2000 Din. 11. Franc Stermnik, (907) mizar 250 Din. 12. Franc Polajnar, (909) rudar 250 Din. 13. Rudolf Satar, (906) rudar, Lg. 500 Din. 14. Ivan Polajnar, (910) rudar, 250 Din. 15. Avgust Prapontnik, (88) rudar, Lg. 500 Din. 16. Vinko Möderndorfer, (94) učitelj N. Sl. 1250 Din. 17. Peter Draksler, (77) rud. paznik, Holmec 250 Din. 18. Ivan Ladinik, (901) rudar, N. 1000 Din. 19. Peter Hace, (84) rudar, Lg. Sl. sekc. 1500 Din. 20. Franc Blatnik II., (94) rudar, N. Sl. sekc. 2000 Din. 21. Martin Verčkovnik, (902) kovač, Lg. 500 Din. 22. Ivan Prevalnik, (78) rudar, Lg. sekc. 1250 Din. 23. Ivan Golobinek, (903) rudar, 250 Din. 24. Franc Repas, (84) rud. strojnik, N. Sl. 1250 Din. 25. Jože Podpečan, (901) rudar, Lg. sekc. 1250 Din. 26. Gregor Krivograd, (99) rudar 250 Din. 27. Vinko Grobelnik, (96) rudar, Lj. sekc. 1250 Din. 28. Polde Konečnik, (86) kovač, Lg. sekc. 1250 Din. 29. Jurij Liebink, (79) rudar, Lg. 500 Din. 30. Luka Grauf, (903) rudar, 250 Din. 31. Alojz Čegovnik, (98) rudar, 250 Din. 32. Martin Demšar, (59) usnjar, Ljubljana Lg. 500 Din. 33. Leopold Varga, (98) delavec, Trbovlje N. 1000 Din. 34. Karl Kačič, (—) pekovski mojster, Trbovlje 250 Din.

JAVNI STALNI NAROČNIKI »NAPREJA«:

83. Leopold Rženičnik, rudar, Trbovlje.
84. Ludvik Kolenc, rugar, Trbovlje.
85. Ivan Hudarin, rudar, Trbovlje.
86. Karl Flis, rudar, Trbovlje.
87. Ignac Mrzelj, rudar, Trbovlje.
88. Franc Gajšek, rudar, Trbovlje.
89. Andrej Potokar, rudar, Trbovlje.

Naročajte Socialistični koledar za 1. 1926. Še prav malo izvodov imamo v zalogi, zato, požurite se. Naš koledar je dosegel 25. letnik. Širite ga! Cena 12 Din. V platno vezan, s platnenim žepkom in lepo vsebino. Pri prodaji 10 ali več izvodov 10 odstotkov popusta. Ne odlašajte!

Izkupiček pošljite takoj po poštni nakaznici na naslov: Iza Prijatelj, Ljubljana 7. Mali dom 49.

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojev ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združitev delavcev. — Karl Marks.

Dopisi.

TRBOVLJE. Pred nekaj leti je umrl znan gospod Šuligaj, ki je vse svoje imetje zapustil g. Hauku. Ta gospod je pa prevzel od TPD opekarno in kamnolom. Gospod Hauk se napram svojim delavcem zelo čudno obnaša: plače nam je znižal, zmerja nas pa, kadar je dobre volje, da smo psi, barabe, šufti in star' krava. (Ni Slovenec, ampak Madjar.) Ne moremo pa reči, da bi se kaj brigal za delavska stanovanja. Taka so, kakor za uši in ne za ljudi — delavce. Za paznika je v kamnolomu neka gospodična, ki hoče nas stare in izkušene delavce učiti, kako moramo delati. Včasih vzame kakemu delavcu kramp iz roke, kaže, kako naj bi po njenem mnenju delali, in vpije nad nami, da smo šufti in mrliči, kar nas je sedaj v kamnolomu in da bomo takoj zgubili delo, če je ne bomo ubogali. Kdor pozna delo v kamnolomih, ve, kako naporno je, ve, kako nevarno je že tudi pri največji pazljivosti, zlasti pa še, če ga vodi neizkušena gospodična. Toliko za danes, da bomo videli, če bo kaj zaleglo. Če ne bo, bomo napisali pa prihodnjič kaj več! — Vsi prizadeži delavci v kamnolomu.

SOSTANJ. Iz našega mesta se malokdaj kaj sliši. Človek bi mislil, da je tukaj vse v redu, da ni treba kritike. Pa vendar ni tako. Naši šoštanjski sodrugi, tako »Naprejevci« kakor korunovci so svoje dni priporočali zedinjenje s korunovci v vsej Sloveniji. Ljudje bodo mislili, da je torej vsaj v Šoštanju zedinjenje popolno in da radi tega ni nobenega dopisa iz Šoštanja v »Napreju«. Ko sem bil pred par dnevi v Šoštanju, sem pa videl, da niso združeni, nasprotno! Tri stranke imajo sedaj: prva se zbira pri »Svobodi«, tu delajo in delujejo večinoma »Naprejevci«, druga je pri »Društvu usnarjev«, v katerem so organizirani delavci iz Woschnagrove tovarne, tretja je SPJ, nje člani so razni obrtniki in pa uradniki bolniške blagajne. Najgilejši so »Svobodaši«, to so mlajši ljudje. Pri usnarjih tripijo radi stare bolezni: zmanjkanja denarja. SPJ je stranka z omejenim številom članov. Pravzaprav je v neki meri skupina zase tudi ona pri konsumu. Tam vlada velik prepir radi prvenstva v novi hiši. — Upati je, da bodo šoštanjski sodrugi prej ali slej vendarle zopet našli pot v edino pravo socialno demokratično stranko, katere člani so že bili in bodo agilno sodelovali z ostalim organiziranim razredno zavestnim proletariatom na Slovenskem. — Popotnik.

VELENJE. V »Slovenec« čitamo, da se je zavzela SLS v parlamentu za ukinitve radniškega dogovora iz leta 1923 in obljube, da se bo razlika naknadno izplačala. Seveda se bo šele na sejah, ko se parlament h koncu januarja 1926 zopet snide, o tem razpravljalo. S tem je toliko rečeno, da bodo dolejši volitve v Delavsko zbornico končane, potem je pa tako dobro. Če se motimo, bomo veselili, ne verjamemo pa čemu drugemu ko dejanju. Zakaj pa SLS ni takoj, ko je bilo pogajanje v Sarajevu brezuspešno, takoj šla nad ministra za šume in rudnike in mu razložila, da še ni čas za to in naj počaka, da se najde z delavci sporazum? Zakaj pa ni poslala nobenega poslanca na pogajanja? S tem je že dokazala, kakšna zastopnica delavstva je. Kaj pa je Delavska zbornica ukrenila? Njen zastopnik I. Krušič, ko je prišel na protestno zborovanje v Velenje, se je izjavil, da je bil on za ukinitve družinskih doklad, dejal je, zakaj bi država otroke redila, naj se delo plača! Kako se pa delo plača, nam je zdaj pa že jasno! Družinski očetje zaslužijo 600 do 700 Din mesečno, nekateri 800—1000 Din, to so že akordanti in profesionisti boljše vrste. Kakšen pa je eksistenčni minimum, mi pa

ni jasno! Po zastopnikih SLS in Delavske zbornice je, mislim, 600—700 Din mesečno za »boljše« 1000—1500 Din mesečno. Kako se pa te številke vjemajo, če nas smatrajo vse po božji podobi ustvarjene? Da, da, go-spodje, kadar se bo trpeče delavstvo zbudilo, boste težko zagovarjali svoja dejanja. Delavstvo pa, ki si v svoji bedi obupalo nad temi zastopniki in samo nad seboj, tebi svetujemo: vzdrami se in začni misliti, kdo je kriv, kajti največ si samo krivo; popravi se in obračunaj z demagogi, ki te zavajajo, pri vsakih volitvah! — Andrej Martinšek.

DOBRAVA PRI BLEDU. Novi »delavski« Kristanov dnevnik z dne 6. januarja 1926, tkzv. »Delavska politika« je prinesla kratek dopis, kako je tukajšnje delavstvo z odprtimi rokami sprejelo ta novi dnevnik. Mi pa tega vendar še ne verjamemo in moramo že pri tej priliki izjaviti, da je to prva pretiranost in grozna laž! Pisec tistega pohvalnega dopisa je najbrž oni zastopnik, ki je navedeni list prejel brezplačno. Vemo tudi, da je takih zastopnikov prokleto malo na Dobravi, ki bi sploh mogli Kristanovo politiko prebavljati, saj ima ves Kristanov lažisocialistični aparat že davno nezaupnico pri nas. Fra-zam ne verujemo več, ker vemo, da razredna bojvnost Kristanovega zaupnika nikakor ni v skladu s socialističnimi cilji. Radovedni smo, koliko naročnikov in pristavev »Delavske politike« bo na Dobravi. — Druga ugotovljena laž »Delavske politike« z dne 9. januarja t. l. je pa ta, da piše v dopisu iz Trbovelj, da je bilo po našem kongresu, ki se je vršil dne 1., 2. in 3. t. m. v Trbovljah, na našem shodu le nekaj funkcionarjev naše stranke, ki so čakali na maso, potem so pa sami odšli. Mi pa vemo, ker je bil naš delegat v Trbovljah, da je bilo nasprotno. Le tako naprej — tudi vaših laži bo zmanjkalo — kajti le fakti prevlačajo laži! — Dobravske sodrugi.

DOBRAVA PRI BLEDU. V naši elektrodni tovarni so nastale zares čudne razmere in lahko rečeno — delavstvu nerazumljive. Izdelovanje elektrod so tako moderno omejili, da bi človek na prvi pogled mislil: tukaj vlada nepretrgana, večna kriza! Delamo povprečno samo na en šiht, le v nekaterih obratih delamo še na dva šihita. Radi tega zastanka v produkciji je obratno ravnanje odredilo, da moramo prirediti z delom ob 8. dopoldne in delati do 4. popoldne. To spremembo delavnega časa od strani našega ravnateljstva smo delavci sprejeli z nevoljo. Glavni zaupnik je dvakrat interveniral, da bi po upravičeni želji delavstva ostal delavni čas tako določen, kakor je bil. Razlogi: nekaterim delavcem, ki so od 1.—2. ure oddaljeni od tovarne, je delo zelo oteženo radi neredne hrane; to predvsem družinskim in onim samskim delavcem, ki so po privatnih hišah na hrani, ker vemo, da morajo ti delavci tako plesati, kakor njih gospodarji žvižgajo. Kar je pa najbolj obžalovanja vredno je pa to, da se izprememba tudi za mladoletne delavce ni mogla doseči. Vsakdo mora priznati, da mladoletni delavec v tem zimskem času in mrazu, ki je 1 uro in še več oddaljen od tovarne, mora zjutraj že ob pol 7. na delo, domov se vrne pa šele zvečer. Kosila nam pa tako ni treba? — Mi dobro vemo, da je tako postopanje z delavstvom iz zdravstvenih ozirih nedopustno, in vendar naše podjetje tega ne upošteva, temveč pravi, ako delavci ne morejo delati tako, jih bomo pa odpustili. Ravnanje se je izgovarjalo, da je tako že bilo nekoč, to pa ni nikak razlog! — Zakaj se to ne bi moglo sedaj preurediti? Sicer pa mi prav dobro vemo, odkod to izvira in se nam zdi le še smešno, da bi radi gospoda, ki se mu najbrž ne ljubi zgodaj iz postelje, morali trpeti vsi delavci. — Nadalje moramo povedati, da je vse javkanje o mo-

Tudi mi si prizadevamo našim čitateljem vedno služiti z dobrim nasvetom. Pri prehlajenju, ki sedaj tako lahko nastopi in pri vedno pogostejših reumatičnih bolečinah bi Vas hoteli spomniti na že 27 let priljubljeno in preizkušeno domače sredstvo in kosmetikum: Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Kot mazilo zoper reumatične bolečine in v

dermi krizi, v kateri je naše podjetje — le pojav, ki so ga prinesli s Save in Javornika na Dobravo in je to že staro orožje vodstva Kranjske industrijske družbe, kateremu res ne moremo verjeti. Zavedamo se, da imamo vloženo zahtevo za omiljenje stanovanjske bede, ki je pri nas na Dobravi, zavedamo se, da je vložena zahteva za povišanje naših skromnih plač, zavedamo se pa tudi, da je najboljši izhod podjetij za rešitev delavskih zahtev, pravilnika o starostnem zavarovanju delavstva itd. — kriza v industriji. Izkušnje z mednarodno organiziranim kapitalizmom in o delu inostranskih držav nas prav dobro učijo. — Vodstvo K. J. D. in Trboveljska premogokopna družba z zvezo industrije pač dobro razumeta svoje težnje. — Ker se nam s strani ravnateljstva obeta ponovna redukcija delavstva, pripominjamo, da je vse to le trik profitarstva, to pa iz razloga, ker je po vsaki redukciji vedno večji pritisk na delavstvo in tako hočejo naši gospodje, da bi delavci — dva za tri delali. Zares, čudna kriza je pri nas. Gospodje v vodstvu, mi vemo, da ste strokovnjaki v svoji stroki, toda tudi strokovnjaki v umetnem izzivanju krize. Na eni strani hočete delavstvo odpustiti, ker ni drugega dela ko popravljanje v tovarni in smo brez naročil, na drugi strani pa vidimo, da se kopičijo veliki kupi raznih sirovin in materiala, ki ga bomo gotovo še potrebovali. Jasno je, da je vodstvo družbe dober kalkulant in mislimo, da radi uspavanja naše tovarne, ki je menda že pasivna, kakor zatruje vodstvo KJD, ne bi družba nabavljala tako velikih množin materiala, da bi v velikih množinah postajal kup ničredne preperle šare, saj stane vendar ogromno vsoto denarja. Razumemo tudi, da se ob vsakem zaključku poslovnega leta sestavljajo lepe bilance, čeprav nastaja »kriza« v industriji, saj delavci tako ne razumemo, kaj je to. — Delavci, zaposleni pri KJD na Gorenjskem, smo že mnogo in mnogo kriz premetali s svojimi žiljivimi rokami in vendar jih še ni konec. — Božji milini počasi meljejo — toda meljejo — delavstvo izpregleduje! — Dobravske delavci.

V vednost.

V torek 19. t. m. ob 11. se bo vršila pri deželnem sodišču v Ljubljani v dvorani št. 79 glavna razprava proti Zv. Bernotu zaradi hudodelstva po § 1 zakona o zaščiti države, ki ga je zakrivil z razpečevanjem Komunističnega manifesta.

Jaka Žorga je bil zopet aretiran zaradi agitacije. Govori se, da je neprijeten socialpatriotom, podrobnosti nam pa niso znane.

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrže tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

vseh slučajih, kjer je drgnjenje potrebno, hitro deluje. Odpravlja nahod, dela neobčutljivim za hladni zrak, je enako dober za oči, ušesa, zobe in glavo, vrati in usta. Odznotraj in odzunaj je močnejši in bržga delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din., 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din., 36

Vse naše organizacije naj določijo sodrugi, ki bodo zbrali glasovnice za volitve v Delavsko zbornico.

Svoboden tisk je povsod odprto oko ljudstva, je utelešenje zaupanja ljudstva v samega sebe. Je brezobzirna izpoved ljudstva pred samim seboj in znano je, da je moč priznanja odrešujoča. Je duševno ogledalo, v katerem vidi ljudstvo samo sebe, samega sebe opazovati pa je prvi pogoj modrosti. (Karl Marks.)

Cas je prostor človeškega razvoja. Človek, ki nima prav nič prostega časa na razpolago, katerega vse življenje — če odštejemo zgolj telesne odmore, kakor spanje — je izpolnjeno samo z delom za kapitalista, tak človek je manj ko vprezna živina. Tak človek je samo stroj za proizvajanje tujega bogastva, telesno je zlomljen, duševno poživljen. In vendar kaže vsa zgodovina moderne industrije, da kapital, če ga ne nadzorujemo, brezobzirno in neusmiljeno dela na to, da spravi ves delavski razred na to najnižjo stopnjo ponižanja. (Karl Marks.)

15. I. 1926. — 2400.

Galanterija! ter modne blago, plenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumba, modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika
Na veliko! ob vodi. Na malo!

Nevednost

je često vir mnogemu trpljenju. Ali danes so že povsod razširjeni časopisi in so oni idealno sredstvo za razširjanje prosvete in vede.

Kad r pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izdelane obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov **„PRI AMERIKANCU“** - Glavni trg - pri farni cerkvi. Tam se prodaja najceneje, ker ima lasno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. **SPECIALITETA:** Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 350.—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej. Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni. **Velikanska izbira moških in ženskih štofov.** Oglejte si „Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg števil 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica števil 6
registrirana zadruga s omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, inštituta in urade, najmoderneje plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA **LITOGRAFIJA**

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v »Napreju« pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno **inseriratno politiko** delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Žimnice matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje
Rudolf Radovan, tapetnik, Ljubljana
Krakov trg 7 (poleg Mestnega doma)